

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/30/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4316217225
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4316217225.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v v spore žalobkýň: 1. I. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX E., 2. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX E., v konaní právne zastúpené advokátskou kanceláriou JUDr. Roman BLAŽEK, s.r.o., so sídlom Pohraničná 4, 945 XX Komárno, proti žalovanej: B. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXXX/X, XXX XX X. C., v konaní právne zastúpená Advokátskou kanceláriou Gabriel Orlík, s.r.o., so sídlom Žitavanská 20, 951 93 Topoľčianky, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (vrátenie daru), o odvolaní žalobkýň proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 9. októbra 2XX9 č. k. 6C/284/2XX6 - 159, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej priznáva voči žalobkyni v 1. a v 2. rade právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% vo výške, o ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 628 ods. 1, § 630, § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 262 Civilného sporového poriadku (CSP).

1.1. V prejednávanej veci mal preukázané, že pôvodný žalobca, teda darca, podal žalobu o vrátenie daru dňa 17.10.2016, výzvu na vrátenie daru odoslal žalovanej dňa 14.10.2016 na adresu trvalého pobytu a adresu v T., ktorá je uvedená aj v darovacej zmluve. Žalobkyne potvrdili, že zásielky sa vrátili ako nedoručené, z čoho vyplýva, že do sféry dispozície žalovanej sa nedostali. Žaloba bola žalovanej doručená dňa 20.06.2017. Darca zomrel dňa 25.11.2016, teda pred doručením žaloby, ktorá by nahrádzala výzvu na vrátenie daru žalovanej. Uviedol, že právo darcu domáhať sa vrátenia daru, ktoré je jeho rýdzo osobným právom, jeho smrťou zaniklo, pretože výzva na vrátenie daru sa do sféry dispozície obdarovanej ešte počas života nedostala a žaloba jej bola doručená až po darcovej smrti. Dospel k záveru, že žalobkyne ako dedičky darcu sa v tomto prípade nemôžu domáhať vydania predmetu daru, preto žalobu zamietol.

1.2. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 262 CSP tak, že v konaní mala úspech žalovaná a preto jej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Žalobkyne podali odvolanie voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote. Namietali, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a žiadali ho zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedli, že pôvodný žalobca podaním žaloby počas svojho života prejavil vôľu domáhať sa vrátenia daru. Nebolo v jeho moci ovplyvniť čas

doručenia žaloby žalovanej súdom. Ak by bol uvedený právny názor súdu prvej inštancie správny, pôvodný žalobca a jeho dedičky, by mali podstatným spôsobom a právne neudržateľným spôsobom oslabené práva, ktoré si pôvodný žalobca uplatnil počas svojho života. Ak by právna úprava umožňovala domáhať sa vrátenia daru aj im ako dedičom, tak podľa uvedeného právneho názoru by sa po smrti darcu, ktorého výzva počas jeho života nebola doručená obdarovanej, ale až po jeho smrti, museli opätovne domáhať vrátenia daru. Tvrdili, že je to právne neúnosný názor, pretože by sa jednalo o duplicitu.

3. Žalovaná sa vyjadrila k odvolaniu písomným podaním. Uviedla, že súhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie ako aj s odôvodnením rozhodnutia. Odkázala na vyjadrenie k žalobe zo dňa 04.10.2017, ako aj na dupliku zo dňa 02.11.2018. Uviedla, že súd prvej inštancie správne zisťoval hmotnoprávne podmienky a zistil, že podmienka riadneho doručenia výzvy na vrátenie daru nebola a nie je splnená. K námietke žalobkyň k aplikácii ustanoveniu § 65 CSP poukázala na to, že je ustanovením o procesnej spôsobilosti a netýka sa splnenia hmotnoprávnych podmienok, ktoré vyplývajú z hmotnoprávnych predpisov, konkrétne Občianskeho zákonníka. Nemôže byť na jej ťarchu, že žalobca nesplnil hmotnoprávne podmienky pre vrátenie daru.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal. Dospel k záveru, že odvolanie žalobkyň nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že pôvodný žalobca P. E., nar. XX.XX.XXXX, sa podanou žalobou dňa 17.10.2016 domáhal, aby súd určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k.ú. B., zapísané na LV XX ako parcely registra „C“ pozemky s parc. č. XX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 692 m², parc. č. XX/X záhrady o výmere 1595 m², parc. č. XX/X zastavané plochy a nádvoria 216 m², a rodinný dom súp. č. X na parc. č. XX/X pod B/1 v celosti patria do vlastníctva žalobcu. Dôvodom bolo, že bol v dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave a nebola mu poskytnutá starostlivosť, ku ktorej sa žalovaná zaviazala v darovacej zmluve, preto žiadal o vrátenie daru. Pôvodný žalobca zomrel dňa 25.11.2016. Okresný súd Levice dňa 12.06.2017 uznesením č.k. 6C/2XX/2016 - 3X rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi pôvodného žalobcu, a to so žalobkyňami v 1. rade I. E.ová, nar. XX.XX.XXXX, a v 2. rade C. C., nar. XX.XX.XXXX. S uznesením o pokračovaní v konaní s dedičkami bola žalovanej doručená aj žaloba. Listiny si prebrala osobne dňa 20.06.2017. Súd preto rozhodol napadnutým rozhodnutím.

7. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj podané odvolanie. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok v dostatočnej miere po právnej aj skutkovej stránke odôvodnil, keď uviedol svoje úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil a danú vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa týmto odôvodnením v plnom rozsahu stotožnil a preto na správnosť dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti ďalej iba poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

8. Podľa § 630 Občianskeho zákonníka, sa darca môže domáhať vrátenia daru, ak a obdarovaný správa k nemu alebo k členom jeho rodiny tak, že hrubo porušuje dobré mravy.

X. Podľa § 43a ods. 2 Občianskeho zákonníka, návrh pôsobí od doby, keď dôjde k osobe, ktorej je určený. Návrh, aj keď je neodvolateľný, môže navrhovateľ zrušiť, ak dôjde prejav o zrušení osobe, ktorej je určený, skôr alebo aspoň súčasne s návrhom.

10. Domáhanie sa vrátenia daru je z právneho hľadiska jednostranný právny úkon darcu, ktorý smeruje k tomu, aby obdarovaný vrátil dar. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru vzniká darcovi okamihom správania obdarovaného, ktoré naplňuje znaky uvedené v § 630 Občianskeho zákonníka. K platnosti právneho úkonu darcu smerujúceho k vráteniu daru je z hľadiska jeho určitosti nevyhnutné, aby v ňom darca celkom zreteľne a jednoznačne uviedol tie konkrétne skutočnosti, v ktorých vidí hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným voči nemu alebo členom jeho rodiny. Úkon darcu smerujúci k vráteniu daru môže byť obsiahnutý priamo v žalobe; aj v nej musí však žalobca dostatočne presne, určito a

konkrétne opísať skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzuje opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Právne účinky jednostranného právneho úkonu darcu (pokiaľ sú splnené podmienky vyplývajúce z § 630 Občianskeho zákonníka) nastanú v takom prípade ex nunc momentom doručenia výzvy darcu obdarovanému, resp. doručenia žaloby obdarovanému. Skutkové okolnosti uvedené darcom vo výzve alebo v žalobe sú potom predmetom dokazovania a tiež posudzovania z hľadiska, či došlo k naplneniu predpokladov, za ktorých sa darca môže domáhať vrátenia daru (§ 630 Občianskeho zákonníka). Je na súde, aby v oboch prípadoch skutkovo a právne vyhodnotil, či sa dorúčením výzvy alebo žaloby obdarovanému obnovilo vlastníctvo darcu. (Rozhodnutie NS SR sp.zn. 3 Cdo 616/2015 zo dňa 10. 12. 2015)

11. Okrem platnosti právneho úkonu, ktorým je výzva alebo žaloba na vrátenie daru, však musí pre úplnosť byť dodržaná aj jeho perfektnosť. Podľa všeobecne prijatého názoru sa za perfektný právny úkon považuje taký právny úkon, ktorého všetky podstatné znaky boli naplnené. V prípade adresovaného jednostranného právneho úkonu, ktorým je výzva, resp. žaloba na vrátenie daru, je na jeho vznik potrebné, aby sa urobil voči osobe, ktorej sa má daný právny vzťah týkať, teda voči obdarovanému. Za perfektný právny úkon sa potom považuje okamihom dôjdenia adresátovi (teória dôjdenia). Prejav dôjde adresátovi, len čo adresát nadobudne konkrétnu možnosť spoznať obsah prejavu a možnosť zaujať k nemu stanovisko alebo vziať prejav na vedomie a zariadiť sa podľa jeho obsahu. Až dôjdenie prejavu završuje proces vzniku jednostranne adresovaného právneho úkonu.

12. Darca sa môže domáhať vrátenia daru v akomkoľvek časovom odstupe od uzavretia zmluvy, ale toto právo má darca len počas svojho života, pretože jeho smrťou zaniká. Právo domáhať sa vrátenia daru je viazané na osobu darcu vzhľadom na svoju osobnostnú povahu, pretože toto právo je späté s osobou zomretého do takej miery, že nemôže smrťou prejsť na iný subjekt. Súd prvej inštancie však správne uviedol, že právo darcu domáhať sa vrátenia daru môže prejsť na dedičov, ak darca počas života urobil voči obdarovanej osobe prejav smerujúci k vráteniu daru.

13. Odvolací súd reagujúc na námietku žalobkyni v 1. rade sa zaoberal tým, či smrťou pôvodného žalobcu došlo k zániku žalovaného nároku alebo k jeho prechodu na právnych nástupcov, pretože žalobca počas svojho života podal žalobu na súde. Kľúčovou otázkou pre posúdenie preto bolo, či možno považovať za prejav vôle tú skutočnosť, že žalobca podal žalobu o určenie vlastníckeho práva (vrátenie daru). V kontexte vyššie uvedeného samotné podanie žaloby na súd nevyvolalo právne účinky voči obdarovanej, pretože podanie pôvodného žalobcu s prejavom vôle nebolo doručené obdarovanej (žalovanej). Žaloba jej bola doručená dňa 20.06.2017, teda po smrti darcu (pôvodného žalobcu), ktorý zomrel dňa 25.11.2016. Súd prvej inštancie preto správne zamietol žalobu, pretože právo žalobcu domáhať sa vrátenia daru ako jeho rýdzo osobnostné právo zaniklo jeho smrťou a výzva resp. žaloba sa do sféry pôsobenia obdarovanej osoby dostala až po jeho smrti. Žalobkyne sa preto nemôžu domáhať vrátenia daru, pretože nie sú nositeľmi hmotnoprávnych práv, ktoré si uplatňujú voči žalovanej.

14. Vzhľadom na to, že odvolanie žalobkyni v 1. rade nebolo dôvodné, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania tak, že žalovaná má voči žalobkyni v 1. a v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania. O výške náhrady trov odvolacieho konania, ako aj o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia, ktorým sa konanie v napadnutej časti končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia

opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).